

LÄRARHANDLEDNING

”Musse & Helium Andra Serien Del 2: En Öväntad Vändning”

Författare: Camilla Brinck

Illustratörer: Shen Fei Studios och Srikanth Thi Ilenkery

En handledning av: Malin Wedsberg

Rekomenderas: från Förskola upp till Årskurs 3

ALLA KAPITELBÖCKER

FÖRSTA SERIEN

- Del 1: *Myseriet med Hålet i Väggen*
- Del 2: *Jakten på Guldosten*
- Del 3: *Äventyret i Lindrizia*
- Del 4: *I Duvjägarnas Klor*
- Del 5: *Den sista Kampen*

ANDRA SERIEN

- Del 1: *Den Hemlighetsfulla Världen*
- Del 2: *En Öväntad Vändning*
- Del 3: *Uppdrag på Djupt Vatten*
- Del 4: *Den Låsta Portalen*

Musse & Helium

LÄRARHANDLEDNING DEL 2: EN ÖVÄNTAD VÄNDNING

CAMILLA BRINCK

FRÅN CAMILLA

Jag har en dröm om att skapa en lite bättre värld. En värld där vi människor bryr oss mer om varandra. En värld där vi värdesätter egenskaper och handlingar som hjälpsamhet, respekt, godhet, generositet, mod, uppskattning, förståelse för varandra och civillurage. Civillurage kanske låter som ett krångligt ord, men det handlar om att våga stå upp för det man tror på, och att stå upp för andra – som att säga ifrån när någon blir mobbad. För mig är detta grundstenar hos en god människa.

Om vi anstränger oss för att vara goda varje dag, kommer vår värld att bli en bli bättre, vackrare och mer kärleksfull plats att leva på.

Det fina är att du och jag kan vara med och påverka, genom att själva försöka vara den bästa människan vi kan vara. Det betyder inte att du ska slå knut på dig själv för att göra andra lyckliga och glömma bort dig själv. Utan när du mår bra, då kan du också hjälpa andra.

Men ibland när man mår dåligt, så kan det faktiskt kännas skönt släppa fokuset på sitt eget problem för ett tag och vara ett stöd för någon annan. Hjälper du någon så får du kärlek och styrka tillbaka.

Musse och Helium jobbar dagligen med att försöka vara så goda möss som de bara kan. Ibland går det bra och ibland mindre bra, precis som för oss alla. Det handlar inte om att vara perfekt, det handlar om att göra så gott man kan.

Så nu till en hemlighet. Den här boken innehåller många hemliga och bra budskap, där du som läser kommer att få tänka efter vad du tycker är rätt och fel, känna efter vad du känner och hur du skulle ha agerat i olika situationer. Du kommer alltså inte bara dras med in i en magisk och spännande sagovärld – du kommer samtidigt få lära dig saker utan att du ens tänker på det, som självkänsla, mod, hjälpsamhet, kreativitet och att lita på sin magkänsla – för att bara nämna några saker.

Musse och Helium vill dig allt väl och delar mer än gärna med sig av sina misstag och tankar för att du ska kunna lära dig av dem. En av de viktigaste sakerna som de har lärt sig och önskar att du ska ta med dig är: Om du mår dåligt över något, prata med någon om det. Det känns alltid bättre då, och det finns hjälp att få. Tillsammans är vi starka och du är fantastisk. Kom alltid ihåg det!

/ Camilla Brinck

Camilla Brinck

INTRODUKTION

Den här handledningen innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust**, genom att arbeta med ordförståelse, träna på att använda **läsförståelsestrategier** och att göra **textkopplingar**. Här finns också bild- och skrivuppgifter, matte- och NO-övningar med anknytning till berättelsen.

Ord- och läsförståelseuppgifter hittar du på sidorna 9-28.

Temat i berättelsen är inte bara spännande äventyr och mystik utan också: *vänskap, samarbete och hjälpsambet, intuition, empati* och att *våga gå sin egen väg* och *göra det man tror på*. Det gör att historien om de små mössen passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i **värdegrundsarbete**.

Övningar och uppgifter kring värdegrundsarbete börjar på sida 29-31.

ÅTERBLICK

Börja med att repetera vad som hände i de tidigare böckerna "Mysteriet med hålen i väggen", "Jakten på Guldosten", "Äventyret i Lindrizia", "I Duvjägarnas klor", "Den Sista Kampen" och "Den Hemlighetsfulla Världen".

Musse och Helium är två små syskonmöss som bor hemma hos människan Camilla. En dag hittade mössen ett hål i väggen, det ledde dem till Djurriket. Där fick Musse och Helium veta att de egentligen är prins och prinsessa och deras föräldrar är de mystiskt försvunna kungen och drottningen. Musses och Heliums uppdrag var att rädda invånarna i Djurriket från de onda Duvjägarna. För att lyckas med det måste de hitta Guldosten.

Musse och Helium följde sina föräldrars spår, men det visade sig att det var inte det lättaste. Hela tiden mötte de nya faror och onda varelser. Men de fick också nya vänner som hjälpte dem, som katten Sigge, varulven Ta-ta, grislejonet Charlie, Tant Gamelina, Trolle-Råtta och Lille-Fjun.

När **EN OVÄNTAD VÄNDNING** tar sin början befinner sig Musse, Helium och Sigge på skalbaggen Bulldozers ö omringad av hans fladdermössvakter.

BILDSPEL

Ladda ner bildspelet med alla bilder i PDF-format till högläsning av boken eller till ljudboken - www.musseochhelium.se/for-pedagoger/

BOKEN & LJUDBOKEN – TVÅ OLIKA UPPLEVELSER

Är två helt olika upplevelser.

Handledningen är framtagen för boken *”En Öväntad Vändning”*. Men det finns också en unik ljudboksserie att arbeta med.

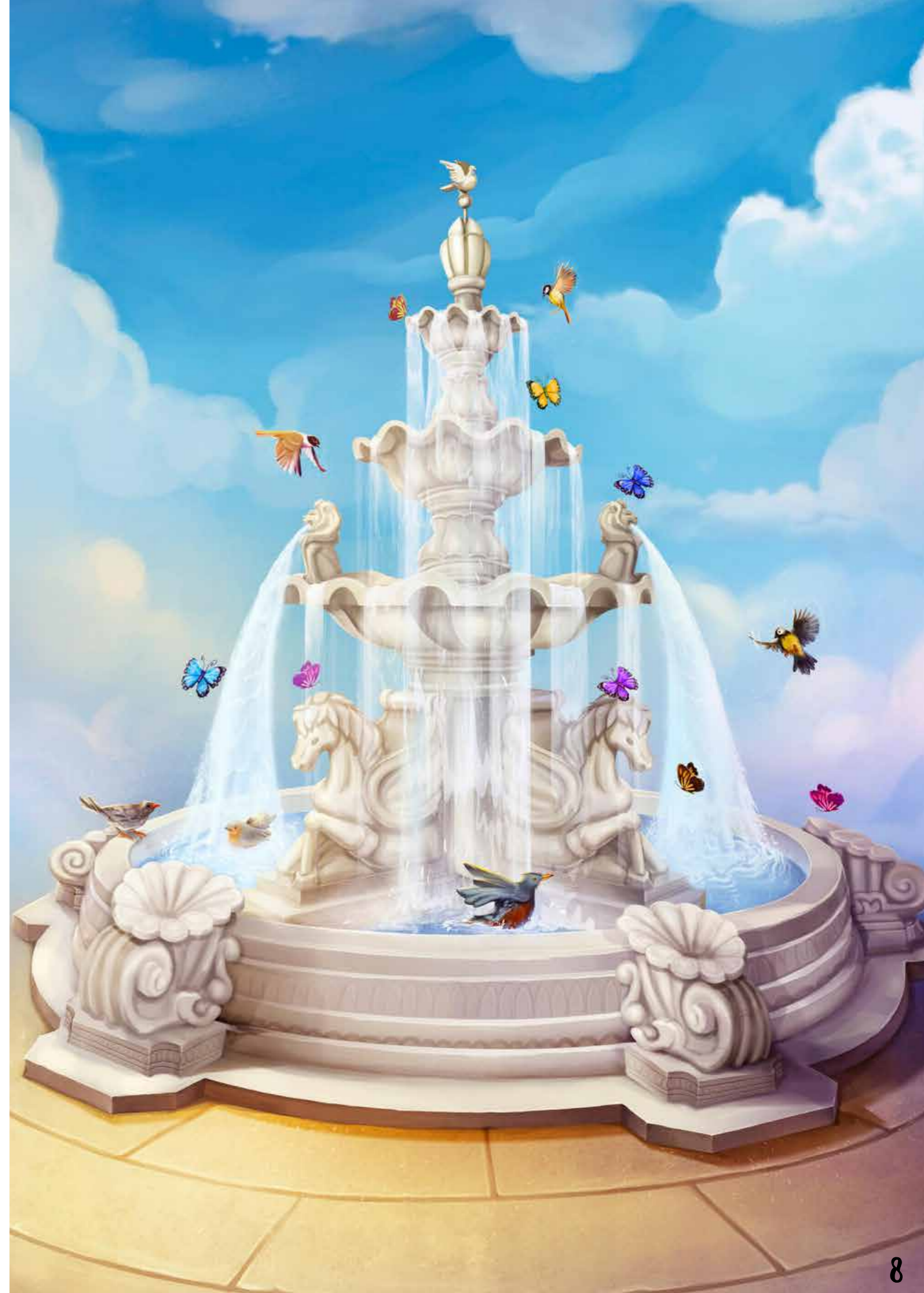
LJUDBOKEN

Ljudboken *”Musse & Helium Del 2: En Öväntad Vändning”* finns som ljudbok inläst av Morgan Alling. Ljudboken breddar möjligheterna att arbeta med Musse och Helium på en mängd olika sätt, t.ex:

- Börja med att lyssna på ljudboken. Eleverna får själva fantisera kring hur alla figurer och miljöer ser ut. Visualisera – måla, rita, skapa och berätta för varandra hur era inre bilder gestaltar sig. Diskutera vad spännande det är att man ser olika bilder, hur man tolkar röster och berättelser. Sedan blir det intressant att titta på bilderna i boken och jämföra dem med elevernas versioner, här kommer ytterligare en tolkning: illustratörens.
- Lyssna på ljudboken samtidigt som ni tittar på bilderna i den tryckta boken, alternativt bildspelet, se nedan.
- Börja med att läsa boken. Ta det sedan ytterligare ett steg och låt ljudboken vara grunden till en dramatisering där eleverna får skriva ner replikerna och sedan turas om att spela de olika rollerna. Hur låter de små mössen när eleverna tolkar dem? Kom ihåg – inget är rätt eller fel. Lägg till egna ljudeffekter. Lyssna och läs på Musse och Heliums första äventyr!

I den första serien om Musse & Helium finns det två olika ljudboksversioner:

1. Morgan Alling som på ett fenomenalt sätt läst in alla fem kapitelböcker.
2. En dramatiserad och dialogdriven ljudsaga, med 20 olika karaktärer/röster, filmmusik och ljudeffekter. Berättelsen om deras jakt på guldosten är sig lik i de båda versionerna, men många detaljer skiljer sig åt mellan ljudsagan och Morgan Allings inläsningar.

LÄSFÖRSTÅELSE

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor till texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll.

Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – *text till text-koppling*, jämför texten med egna erfarenheter – *text till mig själv-koppling*, jämför texten med världen utanför – *text till världen-koppling*.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att ”tänka högt”, att berätta för eleverna hur du tänker och känner när ni läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå.

Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av gemensam läsning och högläsning kan inte nog betonas. Genom de gemensamma läsoplevelsorna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet.

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i:

På raderna – svaret står i texten.

Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.

Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten.

Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

FÖRE LÄSNINGEN

- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t.ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller så eller fråga ”Varför tror du det?” och ”Hur tänker du nu?”.
- På omslaget står det Camilla Brinck. Varför står det namnet här? Vem är hon?
- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive titel. Men tänk också på att vissa ord förklaras bäst i sitt sammanhang och kan vara bättre att ta upp UNDER läsningen.

UNDER LÄSNINGEN

Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:

- *Andra texter*: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser med djur som kan prata (Djungelboken), djur och människor som är kompisar, sagor där figurerna besöker andra världar (Narnia).
- *Elevernas egna erfarenheter*: Vad känner vi igen från t.ex. miljöer som hemmet, gården, kompisar. T.ex. problematiken med katten Sigge – om han bara får vara med och leka, blir han snällare då? Har eleverna erfarenhet av att de velat göra saker men inte vågat?
- *Världen utanför*: Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? T.ex. Någon/något man är rädd för. Världar/miljöer vi inte känner till.

Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t.ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.

- Be eleverna stanna upp i sin läsning, om det är något de inte förstår, och fråga dig eller en kompis.
- Be eleverna ringa in (alternativt skriva dem eller räcka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna pröva att läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

EFTER LÄSNINGEN

• Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. **Diskutera** frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en **röd textrad**. Använd er gärna av EPA-metoden, se nedan.

• Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan de. Detta kan gälla ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

EPA-METODEN

EPA, som står för Enskilt, Par och Alla, och är en bra metod att arbeta med i alla ämnen. Syftet är att stärka kommunikationen mellan eleverna och aktivera deras tänkande. Metoden ökar barnens självförtroende och visar att allas röst och åsikter har betydelse.

Som steg ett får eleverna tänka enskilt och själva formulera sig (skriftligt, i bild eller vad som passar det aktuella ämnet eller den aktuella frågan), därefter arbetar de i par för att träna sig i att föra en dialog och argumentera. Till sist diskuterar alla i helklass.

Använd er gärna av EPA när ni arbetar med läsförståelsefrågorna till *”En Öväntad Vändning”*.

FÖRSLAG PÅ LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR (i respektive kapitel)

EN KATT-ANKA

- Musse, Helium, Stortrut och Sigge tycker inte att de får ett särskilt mysigt välkomnande när de kommer till Bulldozers ö. Hur blir det mottagna? (på raderna) Varför får de inte ett trevligare mottagande? (mellan raderna)
- Musses ben skakar som spagetti. Varför gör de det? (mellan raderna)
- Helium säger till Musse att han har ”katastroftankar”, tankar om att dåliga saker ska hända innan de ens har inträffat. Och om inget hemskt händer då har man ju oroat sig i onödan. Varför är det inte bra med katastroftankar? Har du tänkt så någon gång, att något hemskt skulle hända, men sedan hände det inte. (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Hur kommer det sig att Stortrut tycker att ministrutsarna är så intressanta? (på raderna) Vilka tror han att de är? (mellan raderna)
- Varför kallar Bulldozer Musse och Helium för ”småtassar”? (mellan raderna)
- Varför får inte Musse, Helium, Stortrut och Sigge nämna Quantinas namn? (på raderna)
- Enligt Bulldozer är det omöjligt att Dantelante lyssnat på hög musik. Varför säger han så? (mellan raderna)
- Hur kommer det sig att Musse och Helium är så envisa med att de vill ta sig in i Bulldozers högkvarter, fast det verkar så farligt? (på raderna)

Efter det här kapitlet passar det bra att göra en bilduppgift på s. 31.

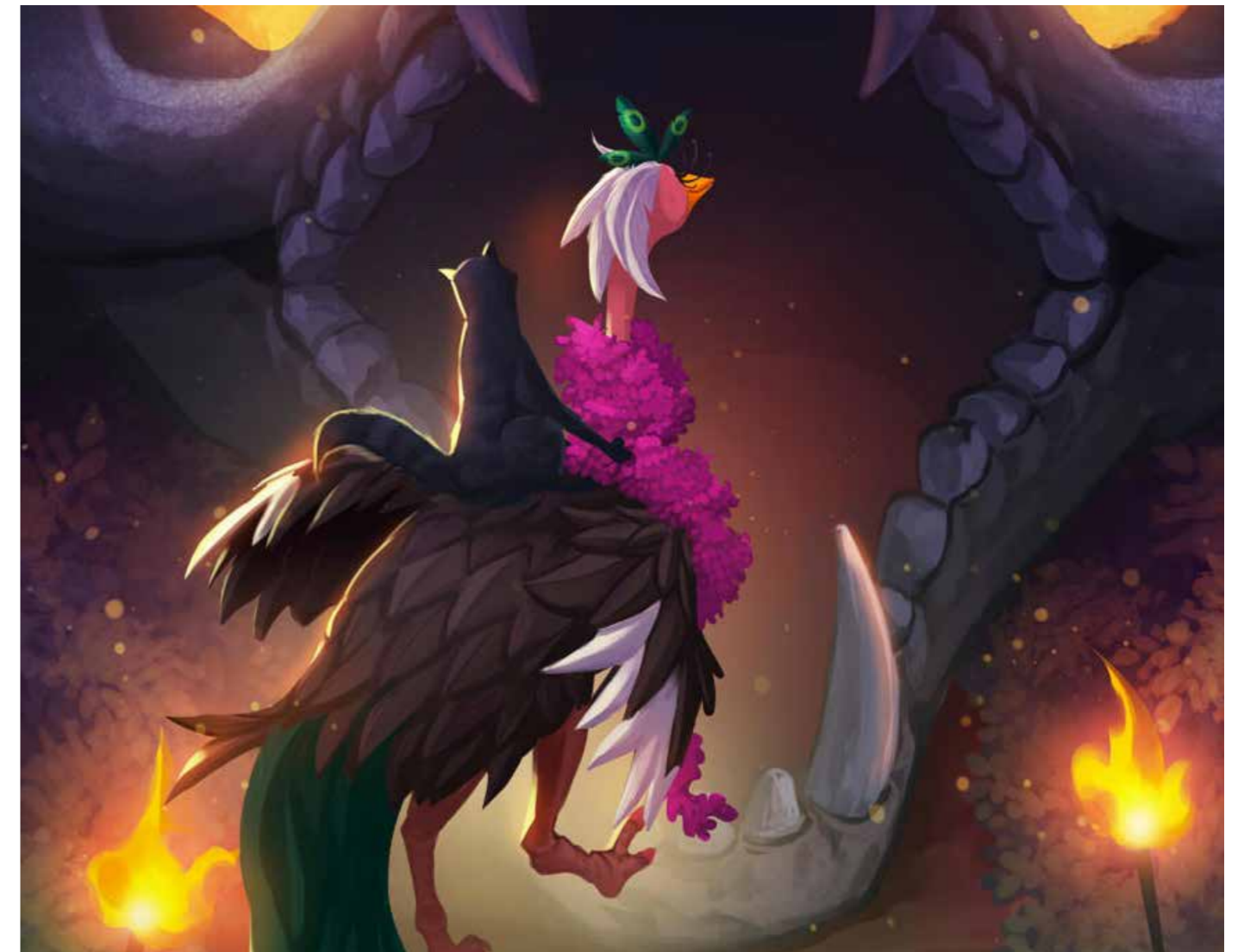
Svåra ord och uttryck: konstatera, skeptiskt, nyanlända, hiskelig fart, märkbart, porta, fascinerat/fascinerande, tvärnitade, tentakler, orimligt, föll polletten ner

STRUTSRALLY

- Hur känns det för Stortrut att lämna kvar Musse, Helium och Sigge på ön? (på raderna)
- Hade Stortrut något val, hade han kunnat stanna på ön? Vad hade du gjort om du varit Stortrut? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- När Bulldozer säger att Sigge ska hoppa upp på Dantelante och att Musse och Helium ska rida på ministrutsarna är det en order, inte ett förslag. Vad är skillnaden? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Musse har svårt att komma upp på strutsens rygg. Musse tror att det beror på att hans rumpa är så tung. Men Helium menar att det är för att Musse tidigare haft svårt att klättra och det minns hans hjärna. Musse kommer klara det om han bara tror på sig själv. Vad tror du? Varför är det så viktigt att tro på sig själv? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Sigge blir åksjuk när han rider på Dantelante. Vad menas med ”åksjuk”? När kan man bli det? Har du varit det någon gång och vad hände då? (bortom raderna)
- Vad är det som gör att Musse tror att han är död när han kommer till Bulldozers högkvarter? (mellan raderna)
- När de kommer till högkvarteret förändras Bulldozer plötsligt från ond till god. Vad tror du det är som har hänt? Varför förändras han? (mellan och bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- När Bulldozer förändras och blir god ändras också energin omkring honom. Vad menas med energi? Hur märker och man någons energi? (mellan och bortom raderna) **Diskutera tillsammans**

Svåra ord och uttryck: faktum, respektingivande, lätt som en platt, tempo, fågelvägen, ruttan (med betydelsen resväg), fruktade (med betydelsen hemska), välkomstgest

EN MASSA BLING-BLING

- När fjärilen Silvervinge landar på Musses svans vet inte Musse om hon är så snäll som hon ser ut att vara eller om hon är ett ”hot förpackat i ett sött fodral”. Vad menas med det? (mellan raderna).
- Fjärilen har en finstämd röst. Hur låter en sådan röst? (bortom raderna)
- Hur kunde Bulldozer veta att Musse, Helium, Sigge och Stortrut var på väg till honom? (på raderna)
- Hur kommer det sig att Bulldozer inte vill berätta om varför han först var så otrevlig och skrämde Musse, Helium, Sigge och Stortrut? (på raderna) Tror du att vi kommer få veta det längre fram i boken?
- I det här kapitlet får vi veta varför boken heter ”En oväntad vändning”. Vad är förklaringen? (på raderna)
- Varför ser ön så hemsk och mörk ut på ena sidan och så vacker och ljus ut på andra sidan? (på raderna)
- Vad är Bulldozers förklaring till att Stortrut var tvungen att lämna ön? (på raderna)
- Hur känner Sigge när han förstår att han spelat katt-anka i onödan? (mellan raderna)
- Musse och Helium blir överlyckliga när skattkistan men alla vackra kläder öppnas för de älskar att klä sig fina. Men Sigge tycker inte alls det känns lika bra, först vill han inte alls klä upp sig. Varför är det så viktigt att han själv får bestämma hur han vill göra? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför ändrar sig Sigge? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: på sin vakt, guide, entusiastiskt, spejare, koreografi, fruktad, duracellkanin, makalöst, prydda med, exalterad, diggade

BLOMHISSEN

- Varför har Bulldozer en hiss i blomstjälken? (på raderna)
- Hur kan Musse känna att ha alltid velat åka blomstjälkshiss, fast han inte vetat att det fanns en sådan? (på raderna)
- Kan man längta efter något som man inte vet finns? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Vad är det som gör att blomstjälkshissen kan köra tunga och stora djur? (på raderna)
- Musse är höjdrädd. Vad menas med det? (på raderna)
- Vad gör och säger Bulldozer så att Musse inte ska vara höjdrädd utan känna sig trygg? (på raderna)
- Är du höjdrädd eller vet du någon som är det? Vad kan man göra för att komma över det? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Helium känner Musse så bra så hon vet vad han tänker säga. Hur kan man känna någon så väl? Känner du någon så bra? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Hur kommer det sig att Bulldozer har lampor från människovärlden? (på raderna)
- Vad är en Fortis? Musse och Helium känner en Fortis? Vem? Vet du några fler? (på och bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: inredningen, granskning, gurlanger, designer

HEMLIGA BORDSKODER

- Musse och Helium har aldrig varit på restaurang förut så nu känner de sig lite osäkra. Hur brukar du känna när du gör något för första gången? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför får de så många olika bestick på restaurangen? (på raderna)
- Bulldozer förklarar för Musse, Helium och Sigge att det finns olika bordskoder. Vad är det? (på raderna)
- Kan du komma på några andra tillfällen där det finns koder hur man ska göra eller uppföra sig? (bortom raderna)
- Varför tycker Bulldozer att det är viktigt att Sigge ska smaka på tångrollarna fast han inte tycker de ser goda ut? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: flikade in, siktade in sig på, samtalsämne

KAN MAN ÄTA TÅNG PÅ RIKTIGT?

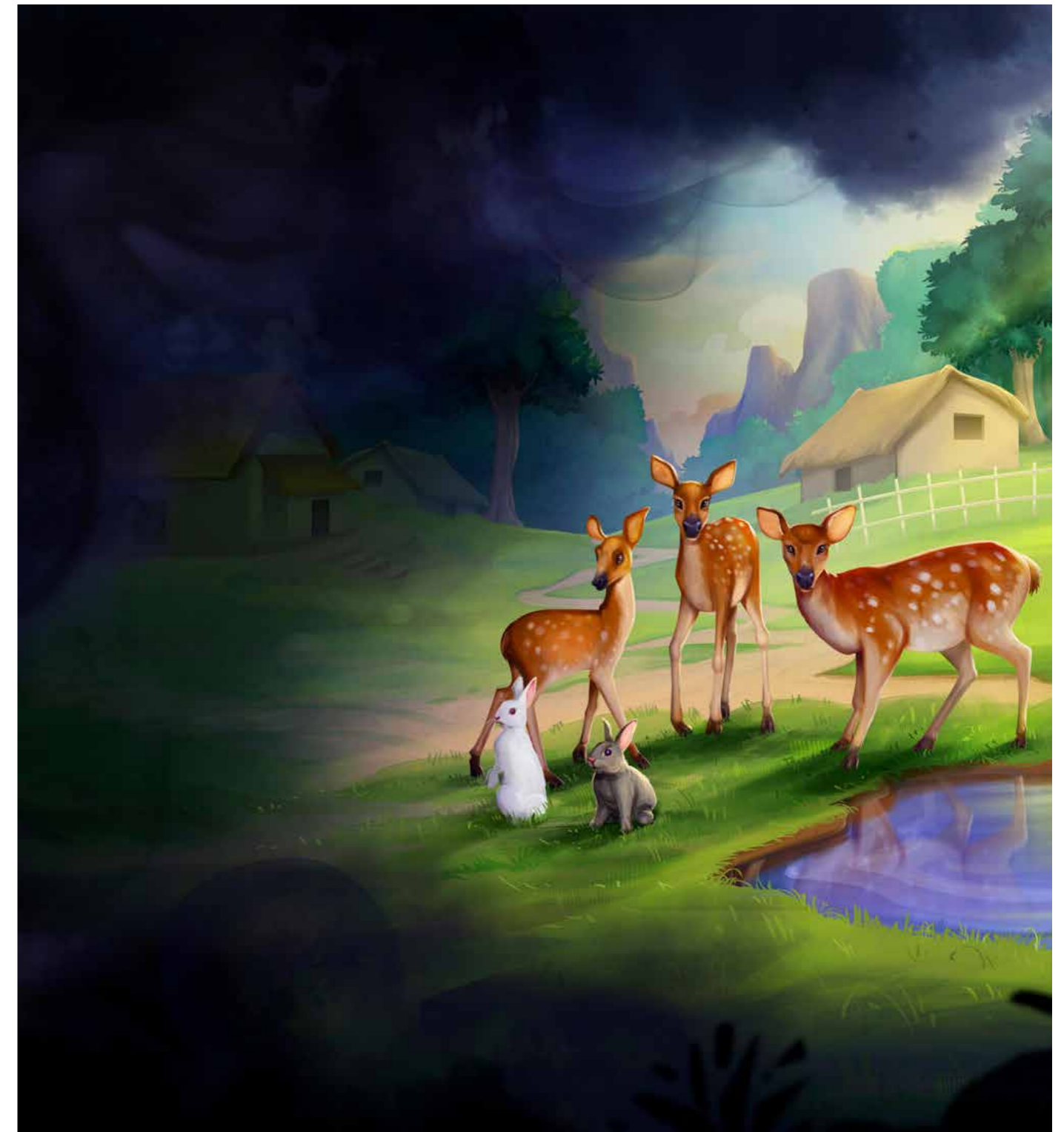
Ja, det kan man! Tång är växter som lever under vattnet. I Japan och vissa delar av Asien är det inte ett dugg konstigt att äta tång, bland annat kan tång serveras tillsammans med sushi. Och nu börjar vi i vår del av världen ta efter. Tång innehåller nämligen en massa nyttiga saker. Vad sägs till exempel om sallad med tång eller tångchips?

Ingen svensk tång är giftig, men alla sorter smakar inte lika gott. Olika tångsorter har olika smak. Sedan beror det på hur tången tillagas, och om den är färsk, torkad, stekt eller kokt.

DEN MÖRKASTE KRAFTEN

- Varför låter Bulldozer alla tro att han är elak och bär på hemlighetsfulla krafter? (på raderna)
- Tycker du att Bulldozer gör rätt, det är ju inte särskilt kul att spela elak och farlig? Tror du att Bulldozer skulle kunna kämpa mot den onda och mörka kraften även om Borrdorf visste att han är god? Varför?/Varför inte? **Diskutera tillsammans**
- Vad kan det vara som gör att onskemätaren går upp? (mellan raderna)
- Vad har gräshoppan Hoppitopp för egenskaper som gör honom till en bra snabbchaufför? (på raderna).
- Vad är en spypåse? (på raderna) Har du behövt använda det någon gång? Var och när? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: hypnotisera, sannerligen, eftersträva, syftar på

RUMPSÄKRADE SÄTEN

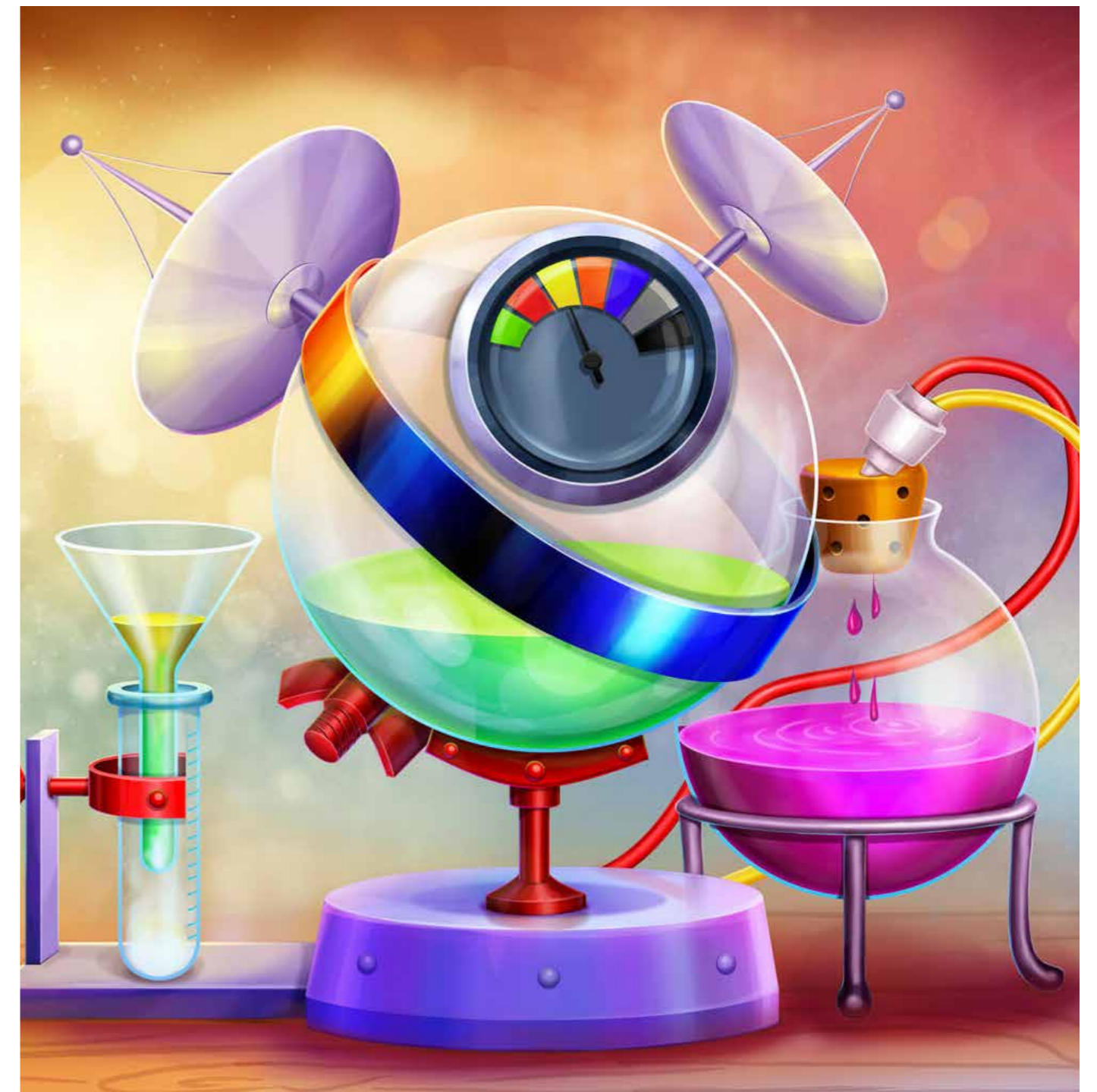
- Vad är rumpsäkrad säten för något och varför finns det sådana i vagnen på Hoppitopps rygg? (på raderna)
- Varför ropar Bulldozer "Flugskit under foten" utanför dörren till det nedgrävda huset? Vad händer då? (på raderna)
- Vad supersaken för något? Vad visar den? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: position, vadderade/vadderingen, oförutsägbart, tätbevuxen skog, gastade (med betydelsen ropade), obrydd

ONDSKEMÄTAREN

- Vad menas med att Bulldozer pratar i gåtor? (mellan raderna)
- Varför är det nästan omöjligt att få ner ondskenivån på ondskemätaren till grönt? Varför menar Bulldozer att det är okej? (på raderna)
- Bulldozer säger att de måste förbereda sig på det värsta. Varför vågar inte Musse, Helium och Sigge fråga vad som menas med det? (mellan raderna)
- Varför är det viktigt att ha så mycket information som möjligt om sina fiender, menar Bulldozer? (på raderna)
- Varför kan inte Bulldozer svara på Siggas fråga om varför Borrdorf är så arg och elak? (mellan raderna)
- Varför vill Bulldozer att Musse och Helium ska träffa hans vän Paddovitch? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: pratade i gåtor, har i kikaren (med betydelsen planerar), spontant, bearbeta, ligga steget före

GÄNGLEDAREN TANT G

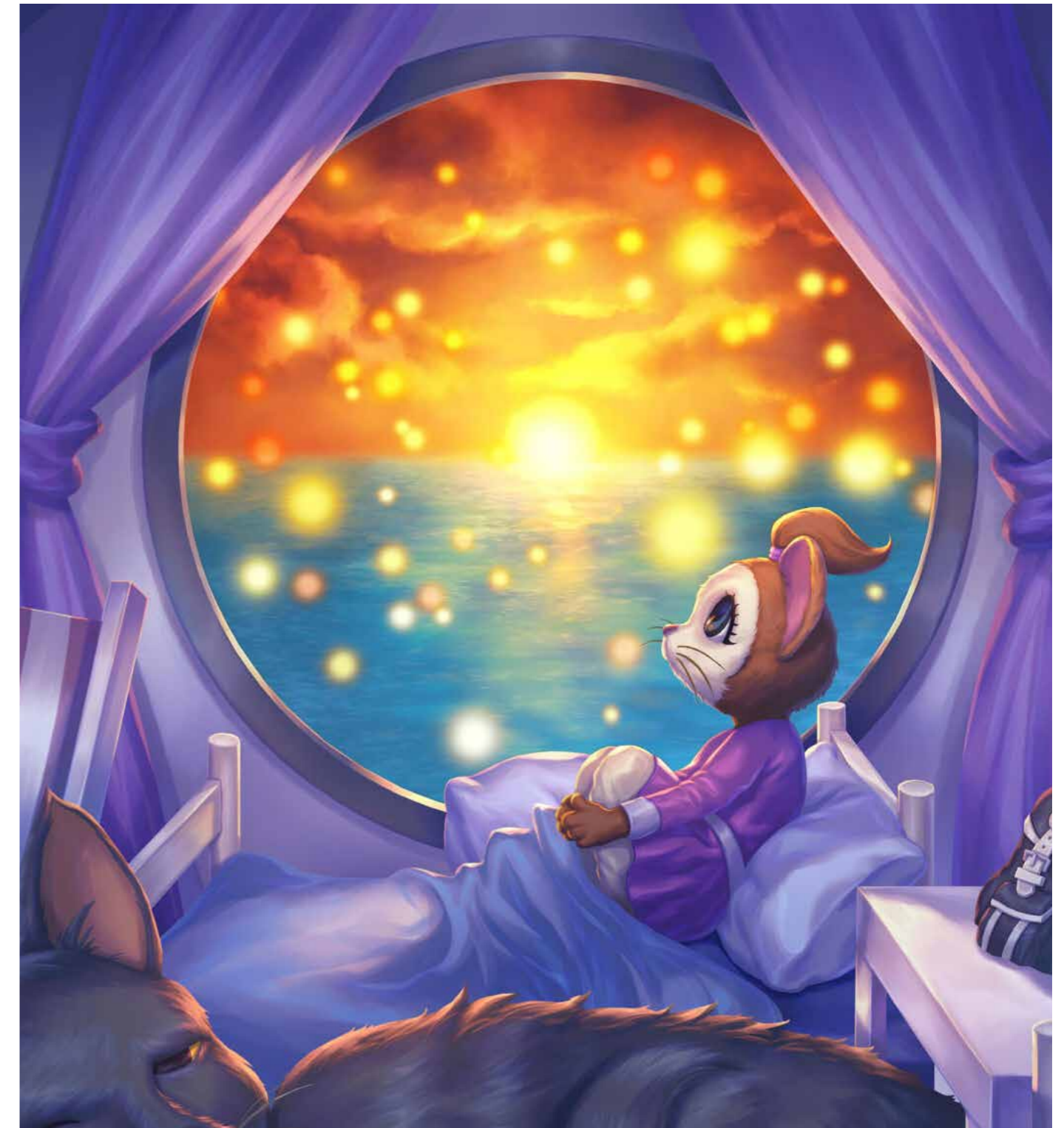
- Varför byter Musse, Helium och Sigge om och tar av sig sina glittriga kläder? (mellan raderna)
- Hur kommer det sig att Bulldozer blir så chockad när han ser att protectorkulan kommer rullande ut ur Heliums ryggsäck? (på raderna)
- Varför kallar Bulldozer Tant Gamelina för Tant G? (på raderna)
- Varför blir Musse och Helium så förvånade över att Tant Gamelina varit med i ett tufft tjejjäng? (mellan raderna)
- Vad är en protectorkula och vad kan den göra? (på raderna)
- Hur kommer det sig att protectorkulan ändrat färg från röd till gul? (mellan raderna)
- Vad menar Helium med att protectorkulan är en del av deras team? (mellan raderna) Vad är ett team? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Vad är det för speciellt med de stora badbollarna på trädäcket i vattnet? (på raderna)

Svåra ord och uttryck: hålla en låg profil, prata klarspråk, komma till undsättning, beredskap

DOOOONG!

- Varför vill Musse, Helium och Sigge sova tillsammans i ett badbollshus? (på men också mellan raderna)
- ”Om inte sömnen fungerar som den ska, är det inte mycket som fungerar över huvud taget” säger Bulldozer. Vad menar han med det? Varför är det så viktigt att sova? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Hur kan det komma sig att Sigge gillar fiskiga drömmar? (på raderna)
- Vad gillar du att drömma om? Varför? (bortom raderna)
- Musse och Dronta somnar fort, de är trötta efter alla dagens intryck. Varför blir man trött av nya intryck och att göra nya saker? (bortom raderna)

Svåra ord och uttryck: sippa på, blickade ut, uppgivet, missvisande, exalterat

TJONGEN

- Vad är Tjongen för något? Och varför kallas den Tjongen? (på raderna)
- Varför är det så viktigt att passagerarna som färdas med Tjongen använder säkerhetsbälten och lägger sina väskor i lådor? (på raderna)
- Vart är Musse, Helium och Sigge på väg med Tjongen? (på raderna)
- Musse ”skakar av sig känslan” av att bi åksjuk när han tänker på den skumpiga färden till Djurriket. Hur kan man skaka av sig en känsla? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Vad menar Bulldozer med att det ”sällan är den modigaste och tuffaste som vinner en kamp, utan den kloke och eftertänksamme”? (mellan och bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Vad menas med uttrycket ”Liten kan vara kraftfull och stor kan vara svag”? Kommer du på någon händelse där uttrycket passar? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**

Efter det här kapitlet passar det bra att göra en bilduppgift på s. 31.

Svåra ord och uttryck: farkost, fören (på en båt), prydda, bråkdelen av, tänk ett extra varv, gästfrihet

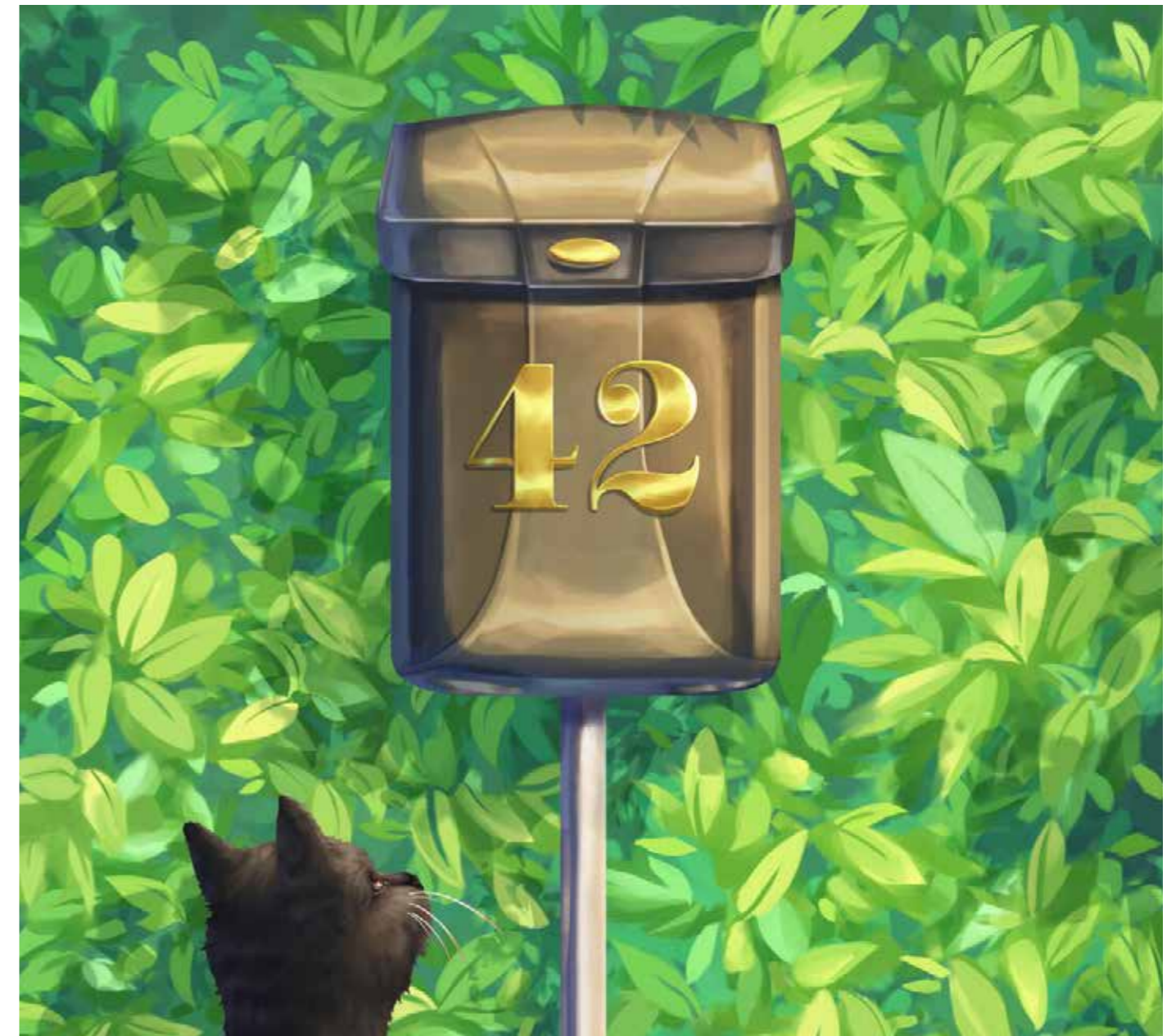
BREVLÅDA 42

- Vart åker undervattensfarkosten med Musse, Helium och Sigge? (på raderna)
- Varför tycker Musse att Helium borde bli låssmed? (på raderna)
- Vad jobbar en låssmed med? (bortom raderna)
- Varför blir den gamla damen rädd för Musse, Helium och Sigge? (mellan raderna)
- Hur vet Sigge att de är på fel sida av vägen när han ser att de står vid brevlåda 45? (på raderna)
- Vad menar Helium med att tal kan används som hemliga tecken? (på raderna)
- På vilket sätt kan matte vara en superkraft, menar Sigge? (på raderna)
- Vad tycker du är en superkraft? Varför tycker du det? Vilken superkraft skulle du vilja ha? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Kommer Sigge att få plats i brevlådan? Kommer magins krafter att hjälpa honom? (mellan raderna)

Efter det här kapitlet passar det bra att göra en bilduppgift på s. 31.

Efter det här kapitlet passar det bra att göra matteuppgifterna på s. 31.

Svåra ord och uttryck: glasklart, framfart, avvaktande, portal, vaksamt, frustrerat

FLÄSKPROPP!

- Sigge säger att "ett skratt förlänger livet". Vad menas med det talesättet? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Hur tar sig Musse och Helium till slut upp till brevlådan? (på raderna)
- Varför reagerar först inte brevlådan när Musse, Helium och Sigge skriker lösenordet? (på raderna)
- På vilket sätt är Musse smartare än han själv tror? (på raderna)
- Varför tror inte Musse riktigt på sig själv och förstår att han är smart? Vad kan Helium och Sigge göra för att stötta Musse? Hur kan man göra för att stötta andra att få bättre självförtroende? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**

Svåra ord och uttryck: komedi, håna, nackskinet, ta spjärn

RUNDA BLABBOR OCH PADDAGOGER

- Varför blir Musse, Helium och Sigge förvånade över att Paddovitch har det så fint och rent hemma? (på raderna)
- Varför ska man inta "döma i förväg" och ha förutfattande meningar om någon? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Hur kommer det sig att Paddovitch ser ut att ha hår? (på raderna)
- Vad kallar Musse Paddovitch små grodyngel? (på raderna)
- Vad kallas de som tar hand om grodynglen på förskolan? (på raderna) Varför kallas de så? (mellan raderna)
- Varför är det så viktigt för de små grodynglen att lära sig simma? (mellan raderna)
- Hur kommer det sig att Paddovitch vill starta förskola och skola för djurbarn i människovärlden? (på raderna)
- Vad menar Paddovitch med att "våga hjälpa, och våga be om hjälp när man själv behöver, det är en styrka"? Är det lika viktigt att hjälpa som att be om hjälp när man behöver (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**

Efter det här kapitlet passar det bra att gå igenom och prata om FN:s Barnkonvention.

Svåra ord och uttryck: förutfattade mening, dömande, graciöst, triumferande, snörpte på munnen, utläsa, behörligt avstånd, behärska till fullo, privilegiet

FN:S BARNKONVENTION

Nästan alla länder är med i FN, som är en förkortning av Förenta Nationerna. FN har skrivit om vilka rättigheter människor har – FN:s konventioner. Barnkonventionen är en av de sex FN-konventionerna om mänskliga rättigheter.

Grundtankar i Barnkonventionen är att:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Du har rätt att få dina grundläggande behov uppfyllda.
- Du har rätt att få skydd mot övergrepp och utnyttjande.
- Du har rätt att få säga din mening och bli respekterad.

Barnkonventionen är lag i Sverige och innehåller rättigheter som gäller för varje barn. Barnkonventionen är uppdelad i stycken som kallas artiklar. Artikel 28–29: Du har rätt till att gå i skolan och lära dig sådant som är viktigt att kunna, som respekt för mänskliga rättigheter och för andra kulturer, om allas lika värde och om naturen. Du ska få utvecklas så mycket som det går i skolan.

SMYGFOTOGRAFERING

- Känner du igen känslan ”Musses hjärta bankade så hårt att han undrade för sig själv om de andra kunde höra det”? Har du känt att ditt hjärta bankat så högt? Vad hade hänt då? (bortom raderna)
- Vad kan Paddovitch mena med ”Ett fotografi säger ibland mer än tusen ord?” (mellan raderna)
- Paddovitch fotograferar Musses och Heliums föräldrar i smyg. Är det ok att ta kort på någon/några som inte märker det, tycker du? Varför/varför inte? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Paddovitch menar att det tyvärr finns allt för många som bara gör saker för sin egen vinnings skull, som t.ex. luras och stjälar. Vad kan man mer göra ”för egen vinnings skull”? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Varför har Musses och Heliums föräldrar svårt att ”smälta in” bland andra möss i Människovärlden? (på raderna)
- Varför tycker Paddovitch att Musse, Helium och Sigge ska bege sig till Vattenfolket? (på raderna) Hur ska de ta sig dit? (på raderna)
- Musse kan verka bråkig ibland. Men han menar inget illa utan stökar till det lite då och då för att han har så mycket energi i kroppen. Känner du igen dig? Eller har du någon kompis eller kanske ett syskon som är på liknande sätt? Vad är skillnaden mellan att ha ”för mycket energi” i kroppen och att medvetet vilja förstöra och vara dum mot andra? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**

Svåra ord och uttryck: överrumplade, agerande, formulera sig, avvikande, hårsvall, vilseleder, egen vinnings skull, kontaktnät

NYA PLANER SMIDS

- Hur ser en Vattenriddare ut? (på raderna)
- Varför vill inte Musse att Sigge ska äta upp Vattenriddarna? (på raderna)
- Vad menas med att det är ”naturens gång” att djur äter upp varandra? (bortom raderna)
- Varför är det viktigt att Musse, Helium och Sigge ska ha flytvästar på sig när de åker barkbåt? (mellan raderna)
- Vad är en lyckofontän för något? (på raderna)
- Varför hulkar Musse till när Paddovitch säger att han ska bjuda på fläskstropp? (på raderna)

Efter det här kapitlet passar det bra att göra NO-uppgiften på s. 31.

VÄRLDENS BÄSTA DRONTA

- Titta på bilden på s. 189. Kan du se barkbåten?
- Vad är en barkbåt och varför kallas den för "barkbåt"? (bortom raderna)
- Sigge ger Musse tips på hur han ska komma ihåg vad som är höger och vänster: höger är tassens som han hälsar med. Prata om vad det finns för fler tips och råd för att lära sig höger och vänster. **Diskutera tillsammans**
- Musse, Helium och Sigge märker att de är i en storstad. Hur märker de det? (på raderna) Kan du beskriva likheter och skillnaden mellan stad och land? Mellan förort och stad? (bortom raderna)
- Varför går Musse, Helium och Sigge under parkerade bilar när de är i stan? (på raderna)
- När Musse, Helium och Sigge kommer fram till Stora torget kollar de protectorkulan som fortfarande är gul. Vad betyder det? (på raderna)
- Varför ska Musse, Helium och Sigge försöka att smälta in och röra sig som om de hör hemma i stan? (mellan raderna)

Svåra ord och uttryck: ombord, mynnade ut, bakgårdar, avvärja, gestikulerade

EN RÄDDANDE DROPPE

- Vad menas med "positiva tankar"? Hur kan positiva tankar hjälpa när man är rädd eller osäker? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans**
- Hur räddar Dronta Musse och Helium från stadsråttan? (på raderna)
- Sigge säger att Musse inte ska plocka upp en peng ut lyckofontänen, det kan föra otur med sig och en förbannelse. Var är en förbannelse?
- Har du läst någon annan bok eller sett en film där någon eller några för en förbannelse över sig? (bortom raderna)
- Varför är Sigge så säker på att den första sländan de möter är fel slända? (mellan raderna)
- Titta på bilden på s. 206 och beskriv Splashomanien. Fantisera vidare tillsammans! Vad kommer att hända Musse, Helium och Sigge i Splashomanien?

Svåra ord och uttryck: hållning (med betydelsen kroppsställning), tankens kraft, aggressiv, paralyserade av skräck, obrytt, i princip, hålla en låg profil, groggy

VÄRDEGRUNDSARBETE

Enligt Lgr 11 är skolans mål är att varje elev:

- Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personlig erfarenhet.
- Respekterar andra människors egenvärde.
- Tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.
- Kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.
- Visar respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

ÖVNINGAR OCH UPPGIFTER KRING VÄRDEGRUNDSARBETE

Böckerna om Musse och Helium passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i värdegrundsarbete. Övningar och uppgifter kring **värdegrundsarbete** hittar du i lärarhandledningarna till de övriga böckerna om Musse och Helium. De tränar vi-känsla, grupp-känsla, samarbete, empati och trygghet, stärker elevernas självkänsla och självförtroende och är till hjälp i arbetet mot utanförskap och mobbing. Tänk på att det viktiga i samsarbetsövningar inte är vad den enskilde individen gör eller säger, det är samarbetet i gruppen som ska stå i fokus.

Boken **EN OVÄNTAD VÄNDNING** passar utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i värdegrundsarbete. Övningar och uppgifter kring värdegrundsarbete hittar du i lärarhandledningarna till de övriga böckerna om Musse och Helium. De tränar *vi-känsla, grupp-känsla, samarbete, empati och trygghet, stärker elevernas självkänsla och självförtroende* och är till hjälp i arbetet mot utanförskap och mobbing. Tänk på att det viktiga i samsarbetsövningar inte är vad den enskilde individen gör eller säger, det är samarbetet i gruppen som ska stå i fokus.

Den här handledningen innehåller också övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust** genom att arbeta med **ordförståelse, läsförståelsefrågor** på tre nivåer, träna på att använda **läsförståelsestrategier** och att göra **textkopplingar**.

Här finns också **bild- och skrivuppgifter, matte- och NO-övningar** med anknytning till berättelsen.

SKRIVÖVNING

Träna på att skriva beskrivande text. Utgår från persongalleriet s. 7-8 i boken och låt eleverna skriva liknande porträtt av figurer i andra böcker de läst. Använd gärna planeringstabellen.

NAMN

UTSEENDE

BOR

FAMILJ / VÄNNER

EGENSKAPER

ANNAT

BILDUPPGIFT

EN KATT-ANKA – Titta på bilden på katt-ankan på s. 22 i boken. Fantisera ihop andra fantasidjur som består av två äkta djur, rita och måla dem. Hur skulle t.ex. en elefant-gris kunna se ut? Eller en fisk-fågel?

BREVLÅDA 42 – Läs s. 129 i boken och låt texten inspirera eleverna att rita och måla hur det ser ut under vattnet.

En oväntad vändning slutar med att Musse, Helium och Sigge möter Vattenfolkets ledare Vattshima, men vi får inte veta hur hen ser ut. Låt eleverna fantisera och rita och måla Vattshima.

MATTEUPPGIFT

- Använd ett laborativt material (klossar, knappar etc) och öva med eleverna och visa: ”Talet 4 är jämnt. När vi delar det, blir de lika många på olika sidor.

Talet 5 är ojämnt. Det går inte att dela så det blir lika många på olika sidor.”

- Gör talkort och dela ut till eleverna. Låt eleverna plocka rätt antal klossar/knappar.

Därefter lägger eleverna sina talkort framför sig och visar med klossarna/knapparna om talet är udda eller jämnt.

- Fråga eleverna ”Tror du att talet 8 (alt. 4, 10 eller högre beroende på årskurs) är udda eller jämnt?” Låt dem sedan rita (skriva) och visa hur de tänker.

UDDA OCH JÄMNA TAL

Udda tal går inte att dela lika.

Jämna tal går att dela lika.

NO-UPPGIFT

NYA PLANER SMIDS

På s. 78 i boken beskriver Sigge en enkel näringskedja. Berätta för eleverna (med utgångspunkt i mygga-dagslända-katt) hur allt levande i naturen hör ihop. Att äta och ätas är en del av naturens kretslopp och ordningen kallas för näringskedja. Ge exempel på näringskedjor – en växt, en växtätare och ett rovdjur, t.ex. gräs, en sork, en orm och en ormvråk eller en gran, en älg och en varg.

VILL DU TA DEL AV HELA MUSSE & HELIUMS MAGISKA VÄRLD?

Använd QR-koden till vår hemsida musseochhelium.se där du bland annat hittar senaste nytt, gratis pedagogiskt material, youtube-kanal, spotify med massa musik och mycket mer. Vi ses där!

